

2 Zjištění

2.1 Podmínky pro sluchově postižené v mateřských a základních školách

2.1.1 Počty škol, dětí a žáků

Sluchové postižení je v segmentu speciálního vzdělávání velice specifické. Na rozdíl od většiny ostatních druhů postižení znemožňuje nebo ztěžuje takto postiženým dětem a žákům získávání informací, čímž vzniká problém při osvojování znalostí, vědomostí a navazujících dovedností a kompetencí. Sluchové postižení významně omezuje vytváření vnitřní řeči a rozvoj abstraktního myšlení. Pokud dítě nedostane možnost náhradní komunikace, nenastartuje se jeho jazykový vývoj, a tím je ohrožen i jeho vývoj rozumový. Dítě potřebuje získávat informace o tom, jak funguje svět okolo něj, jak fungují vztahy, jaké jsou mezi věcmi souvislosti apod. Pokud však dítě nemá k dispozici jazyk, kterým by se mohlo vyjádřit a prostřednictvím kterého by mohlo přijímat informace, je ohrožen jeho celkový zdravý vývoj.

Pro způsob práce se sluchově postiženým dítětem nebo žákem a pro volbu preferovaného komunikačního systému je zásadní posouzení prognózy rozvoje jeho komunikačních kompetencí a respektování požadavků jeho rodičů.

V současné době významným způsobem pokročila komunikační a zesilovací technika, velmi pokročila i lékařská věda. Mnohé děti a žáci, kteří byli dříve neslyšící, díky tomuto pokroku mohou slyšet a vzdělávat se v běžných školách.

K integraci těžce sluchově postiženého dítěte nebo žáka do prostředí kterékoliv školy a třídy je třeba přistupovat velice citlivě. Je třeba brát v úvahu, že míra negativních dopadů sluchového postižení na osobnost souvisí s druhem a rozsahem sluchové vady, s dobou jejího vzniku, s tím, zda je přidruжено další postižení, s prostředím, s podmínkami pro vývoj, s komunikačním prostředkem a se zvládnutím celé situace. Doprovodným negativním faktorem těchto situací bývá také stres. Zažívání komunikačního neúspěchu může vést k sociální a emoční izolaci, strachu z komunikace, somatickým potížím i narušení psychiky, dochází ke komplikacím v oblasti vztahů s lidmi. Vždy je tedy nezbytné zajistit včasnou odbornou péči o rozvoj komunikačních kompetencí. Pokaždé je třeba zhodnotit úspěšnost integrace – integrace sluchově postiženého dítěte nebo žáka může být úspěšná jen v případě jeho sociální integrace (včlenění do kolektivu třídy – má ve třídě kamarády bez nátlaku učitele na spolužáky sluchově postiženého dítěte nebo žáka, spolupracuje se spolužáky na plnění úkolů apod.).

V závislosti na rozsahu sluchového postižení jsou uplatňovány dva základní přístupy ke vzdělávání dětí a žáků se sluchovým postižením. Jednou možností je preferovat jejich vzdělávání učiteli, kteří znají znakový jazyk, druhou možností je snaha dopomoci těmto dětem a žákům k začlenění do prostředí, kde znakový jazyk umí málokdo. Školy, které vzdělávají děti a žáky se sluchovým postižením, akcentují ten přístup, s kterým již mají zkušenosti, a pro který mají dobré personální podmínky (např. učitele českého znakového jazyka).

Podle údajů z výkazů MŠMT tvořil podíl mateřských škol zřízených podle § 16 odst. 9 ŠZ na celkovém počtu mateřských škol ve školním roce 2016/2017 2,2 % a podíl základních škol zřízených podle § 16 odst. 9 byl 8,4 %. Absolutní počty jsou uvedeny v tabulce č. 1.